

[Himmelstrup.]

Tidsrum, nemlig til 1. Januar 1934, netop fordi man inden for dette Tidsrum skulde overveje, om det var rimeligt varigt at inddrage Gær under Monopolet. Begrundelsen herfor er jo af rent historisk Art og støtter sig til den Kendsgerning, at Sprit og Gær altid har hørt sammen og produktionsmæssigt har udviklet sig sammen, hvilket jo skyldes, om jeg saa maa sige, de tidligere Tidens tekniske Ufuldkommenhed, den Omstændighed, at man tidligere ikke har kunnet producere Gær uden samtidig at producere Sprit. Men det er et Forhold, som nu helt er forladt, den tekniske Udvikling har ophævet det ved den Gærfremstillingsmetode, der nu er den almindelige, den saakaldte danske Metode. Naar den ærede Ordfører for Udvalget paaberaabte sig forskellige Forhold, hvorved han mente at kunne godtgøre, at dette *ikke* var Tilfældet, vil jeg dog gerne henlede Opmærksomheden paa, at Udvalget har faaet forelagt en Udtalelse fra en Række Erhvervsorganisationer i Danmark, dels industrielle, dels Handelsorganisationer, hvori ogsaa dette Spørgsmaal er berørt. Jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse citere et Stykke, hvor disse Organisationer gaar imod den her foreslaaede Ordning, ogsaa fordi man netop vil monopolisere Gærproduktionen paa samme Maade, som man har monopoliseret Spritfabrikationen. De skriver — efter at have omtalt denne Modstand, som begrundes med forskellige Forhold —

„samt fordi det ved sine Bestemmelser om Fremstilling og Ind- og Udførsel etc. sidestiller Spiritus og Gær. Dette er ganske upaakrævet, da den teknisk videnskabelige Udvikling har medført, at der nu ikke er nogen nødvendig Forbindelse mellem Fremstillingen af Spiritus og Fremstillingen af Gær, og Produktionen af denne sidste Vare foregaar da ogsaa i særskilte Fabrikker. Vi maa derfor protestere imod, at Fremstillingen af Gær gøres til koncessioneret Virksomhed, og maa meget henstille, at denne Produktion bliver fri Næring.“

Se, en saadan Udtalelse slaar i Virkeligheden Benene væk under det, vi kunde kalde den historiske Begrundelse for stadig at forlange Gæren inddraget under det samme Monopol som Spritten. Naar man saa fra anden Side siger, at det er nødvendigt, saadan som navnlig den ærede Ordfører for Det socialdemokratiske Parti gjorde — ikke saa meget i Dag som under Talen ved Sagens første Behandling — siger, at vi jo i dette Land har Gærkapacitet

nok i de Fabrikker, vi har, og at det altsaa er urimeligt at kaste Gæren ud i fri Konkurrence med deraf følgende eventuelle Anlæg af konkurrerende Fabrikker, ja, saa kan man dertil sige, at det er et Synspunkt, som kan anlægges paa overmaade mange andre Omraader af det industrielle Liv i Danmark. Man kan meget vel hævde, at en Virksomhed som — hvad skal vi sige: Nordiske Kabel- og Traadfabrikker har en saadan Kapacitet, at de fuldt ud er i Stand til at producere tilstrækkeligt med Varer til det danske Forbrug, og at man derfor akkurat lige saa godt kan monopolisere dem og lægge dem under Kontrol. Det er jo ogsaa muligt, at det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch kunde ønske dette, men jeg vil kun gøre opmærksom paa, at det er et Udslag af en Tendens til at gennemføre en plansøkonomisk Produktion i Virkeligheden ud over det, Situationen kræver. Forslaget om at inddrage Gæren under Kontrol er Udtryk for dette, og vi mener, at det kan være tilstrækkeligt at handle saaledes paa de Omraader, hvor Kriseforhold gør det strengt nødvendigt. Man skal ikke gaa videre af rent principmæssige og politiske Grunde; det vil i det mindste vi ikke være med til. Det udtrykte jeg min Betænkelighed ved under Sagens første Behandling, og den Gang resumerede jeg da ogsaa mine Bemærkninger paa Partiet Venstres Vegne om Forholdet mellem Gær og Sprit og Gærens Inddragning under Monopolet — det staar Sp. 1717 — saadan, at vi stiller os:

„mere reserveret, hvad Gærproduktionen angaar. Vi mener, som sagt, det er et Forhold, som først kan klares under den kommende Udvalgsbehandling“.

Derhenunder herskød vi altsaa vor endelige Stillingtagen, og noget af det første, vi gjorde, var da det, at vi spurgte den højtærede Minister i en Henvendelse, vi rettede til ham: Hvilke tekniske og økonomiske Grunde kan anføres for at tage Gærfremstillingen ind under Monopolet, efter at Fremstillingen af Gær ved den saakaldte „danske Metode“ teknisk set er udløst fra Fremstillingen af Sprit? Ministeren gav et Svar, som efter vor Opfattelse var utilfredsstillende; det er det Svar, som den ærede Ordfører for Udvalget har omtalt i Dag. Vi har ikke trykt det op i Betænkningen, og jeg er lidt bange for at komme nærmere ind paa det, fordi Ministeren betegnede det som fortroligt, da han sendte det til Udvalget — det er jo forbundet med nogen Fare under de nuværende Forhold at omtale fortrolige Skrivelser! Vi var af den Opfattelse, at den